

DECLARAȚIE

NUMIREA NETRANSPARENTĂ A TREI JUDECĂTORI AI CURȚII CONSTITUȚIONALE SUBMINEAZĂ ÎNCREDEREA PUBLICĂ ÎN INDEPENDENȚA CURȚII CONSTITUȚIONALE

17 decembrie 2018

Organizațiile semnatare ale prezentei Declarații își declară profunda îngrijorare în legătură cu modul total netransparent de numire a ultimilor trei judecători la Curtea Constituțională, de către Consiliul Superior al Magistraturii, Guvern și Parlament. Demisiile consecutive și subite, înainte de termen, dar și numirea în grabă, pe ascuns și pe criterii politice denotă ignorarea importanței acestei instituții și subminează și mai mult încrederea publică în independența Înaltei Curți.

Curtea Constituțională este compusă din șase judecători. Timp de 3 zile, doi judecători ai Curții Constituționale, Igor DOLEA și Victor POPA, și-au prezentat subit și pe ascuns cererile de demisie, chiar dacă mai aveau timp pentru exercitarea mandatului. În paralel, timp de patru zile, între 11 și 14 decembrie 2018, au fost numiți trei judecători noi la Curtea Constituțională de către Consiliul Superior al Magistraturii (CSM), Guvern și Parlament.

La 11 decembrie 2018, CSM l-a numit pe Corneliu GURIN în funcția de judecător al Curții Constituționale. Conform [comunicatului CSM](#), după ședința din 11 decembrie, Plenul CSM a luat decizia respectivă ca urmare a demersului Președintelui Curții Constituționale referitor la demisia dlui Igor DOLEA din funcția de judecător la Curtea Constituțională, fiind solicitată numirea unui alt judecător în Curtea Constituțională de către CSM. Acest subiect nu a fost inclus nici în [agenda ședinței CSM](#), care trebuie publicată cu 3 zile înainte de ședință, nici în [agenda suplimentară](#). Contrar [practicilor anterioare](#) când demisiile erau anunțate de către Curte în aceeași zi, despre demisia dlui Igor DOLEA nu a fost publicată vreo informație nici pe pagina web a Curții Constituționale, nici a CSM-ului. Mandatul judecătorului Igor DOLEA expira la 12 februarie 2019. Acesta și-a prezentat demisia la 10 decembrie 2018, cu 2 luni înainte de expirarea mandatului. În următoarea zi, CSM a examinat atât demersul președintelui Curții Constituționale despre vacanța funcției de judecător, cât și numirea noului judecător. CSM nu a anunțat vreun concurs de numire a noului judecător. [Potrivit dlui Corneliu GURIN](#), acesta a fost invitat să-și prezinte candidatura atât de președintele, cât și de unii membri ai CSM. Candidatura dlui Corneliu GURIN a fost unica examinată de CSM. Ultimii trei judecători constituționali numiți de CSM au fost identificați prin concurs (a se vedea pentru detalii Hotărârile CSM nr. 130/6 din 12 februarie 2013 de numire a judecătorilor Tudor PANȚIRU și Igor DOLEA și [hotărârea nr. 117/7 din 6 martie 2018](#) de numire a judecătorului Mihai POALELUNGI).

În următoarea zi, la 12 decembrie 2018, Guvernul l-a numit în funcția de judecător al Curții Constituționale pe Artur REȘETNICOV. Chestiunea respectivă, la fel ca și în cazul numirii dlui Corneliu GURIN de către CSM, nu a fost inclusă în [agenda ședinței Guvernului](#). Este de menționat că funcția respectivă era vacantă din martie 2018, când actuala ministă a Justiției, Victoria IFTODI, și-a dat demisia din funcția de judecătoare constituțională în legătură cu numirea în funcție de ministă. Ultimii doi judecători constituționali numiți de Guvern au fost numiți prin concurs (a se vedea pentru detalii [Dispoziția Guvernului nr. 132 din 23 octombrie 2015](#) și [Dispoziția Guvernului nr. 33-d din 14 aprilie 2017](#)).

La 14 decembrie 2018, cu 54 de voturi, Parlamentul a numit-o în funcția de judecătoare la Curtea Constituțională pe dna Raisa APOLSCHII, deputată a Partidului Democrat și președintă a Comisiei parlamentare juridice, numiri și imunități. La data de 14 decembrie 2018, nu exista vreo informație publică privind vacanța funcției de judecător constituțional numit din partea Parlamentului nici pe pagina

web a Curții Constituționale, nici pe pagina web a Parlamentului. Judecătorii constituționali numiți de Parlament, Victor POPA și Aurel BĂIEȘU, au [mandate valabile](#) până la 29 martie 2019 și, respectiv, 5 aprilie 2019. Ulterior, în spațiul public au apărut informații despre demisia subită și neanunțată public a judecătorului constituțional Victor POPA. Ca și în situația descrisă mai sus referitoare la demisia neanunțată public a judecătorului Igor DOLEA, pe pagina Curții Constituționale nu există vreo informație despre acest fapt. Plenul Parlamentului votează candidatura pentru funcția de judecător la Curtea Constituțională propusă de către Comisia juridică a parlamentului, prezidată chiar de dna Raisa APOLSCHII. Pe pagina web a Parlamentului, nu există informații despre vreo ședință a Comisiei Juridice în ultimele două săptămâni. Chestiunea privind numirea judecătorului constituțional nu a figurat nici în ordinea de zi a ședinței Plenului Parlamentului din [14 decembrie 2018](#). Pe pagina web a Parlamentului nu este publicat nici raportul Comisiei Juridice prin care dna Raisa APOLSCHII a fost înaintată spre a fi votată judecătoare la Curtea Constituțională.

Corneliu GURIN, Artur REȘETNICOV și Raisa APOLSCHII au fost numiți în funcția de judecători constituționali pe un mandat de 6 ani într-o grabă fără precedent și fără a respecta vreo procedură de numire. Nu a existat nicio explicație a vacanței de aproape 9 luni a unei funcții la Curtea Constituțională și numirea subită de către Guvern, fără vreun concurs, a dlui Artur REȘETNICOV. Demisia judecătorilor Igor DOLEA și Victor POPA, urmate de numirea imediată, peste noapte, a dlui Corneliu GURIN de către CSM, precum și numirea neașteptată a dnei Raisa APOLSCHII de către Parlament, la fel ridică suspiciuni cu privire la posibile interese ascunse în spatele acestor numiri.

Nici CSM, nici Guvernul nu au explicat de ce au deviat de la practica bine stabilită din 2013 de selectare a judecătorilor constituționali prin concurs public. Chiar dacă cineva ar putea pretinde că graba este determinată de ultima ședință a Parlamentului, planificată pentru 14 decembrie 2018, pentru a oferi posibilitatea judecătorilor numiți să depună jurământul în fața Parlamentului, acest argument nu este valabil. La 12 decembrie 2018, a intrat în vigoare modificarea art. 12 al Legii nr. 317 cu privire la Curtea Constituțională, care prevede că, în cazul imposibilității judecătorului constituțional de a depune jurământul Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Consiliului Superior al Magistraturii, acesta îl va depune în fața plenului Curții Constituționale (a se vedea, pentru detalii, Legea nr. 272 din 29 noiembrie 2018 pentru modificarea unor acte legislative, Monitorul Oficial nr. 462-466 din 12 decembrie 2018).

Candidaturile alese în funcțiile de judecători constituționali trezesc dubii rezonabile privind afilierea politică a acestora. Dl Corneliu GURIN a fost Procuror General între 2013-2016. Conform [anexelor secrete](#) ale Alianței pentru Integrare Europeană AIE2 din 2010, Procuratura Generală în acea perioadă era „atribuită” Partidului Democrat, ceea ce denotă o afiliere puternică a dlui Corneliu GURIN cu Partidul Democrat. Mai mult, el a exercitat funcția de Procuror General exact în perioada în care se desfășura și „Landromatul Rusesc” și „furtul miliardului”. Dl Artur REȘETNICOV era șeful Serviciului de Informație și Securitate în aprilie 2009, când a avut loc una din cele mai mari tragedii de la independența Moldovei ce a implicat decese și maltratări în masă a tinerilor, evenimente neelucidate nici până azi. Dl Artur REȘETNICOV a fost membru al Partidului Comunist, aducea critici dure Partidului Democrat, iar apoi destul de subit a devenit membru al Partidului Democrat. Ca și dl Artur REȘETNICOV, dna Raisa APOLSCHII este membră a Partidului Democrat. Aceste aspecte aruncă cel puțin umbre de îndoială cu privire la independența celor trei candidați, care puteau fi diminuate dacă ar fi fost organizate concursuri publice și transparente. Având în vedere alegerile parlamentare anunțate pentru 24 februarie 2019, modul de numire extrem de pripit a jumătate din componența Curții Constituționale ne dau semne puternice de îngrijorare cu privire la politizarea excesivă a Curții Constituționale și posibila folosire a Curții Constituționale în lupte politice.

Regretăm profund modul subit și netransparent de depunere a cererilor de demisie de către judecătorii constituționali Igor DOLEA și Victor POPA. La fel, ne exprimăm dezacordul privind modul de numire și alegere făcute de CSM, Guvern și Parlament cu privire la numirea judecătorilor constituționali Corneliu GURIN, Artur REȘETNICOV și, respectiv, Raisa APOLSCHII. Numirea judecătorilor la o instituție atât de importantă pentru asigurarea funcționării democrației și a statului de drept, cum este Curtea Constituțională, precum și aparențele privind numirea judecătorilor pe criterii politice, nu sunt compatibile cu rigorile unei democrații funcționale. Mai grav, acesta este un regres în raport cu practicile anterioare de numire a judecătorilor constituționali.

Solicităm Consiliului Superior al Magistraturii, Guvernului și Parlamentului să elaboreze proceduri de numire a judecătorilor la Curtea Constituțională care să fie transparente și să asigure numirea judecătorilor constituționali pe bază de merite.

SEMNATARI:

1. Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)
2. Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE)
3. Fundația Est-Europeană (EEF)
4. Institutul de Politici Publice (IPP)
5. CPR-Moldova
6. Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER)
7. Transparency-International Moldova
8. Asociația Promo-LEX
9. Comunitatea WatchDog.md
10. Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI)
11. Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare (CPD)
12. Institutul pentru Inițiative Strategice (IPIS)
13. Asociația Presei Independente (API)
14. Centrul de Investigații Jurnalistice (CIJ)
15. Amnesty International Moldova
16. IDIS "Viitorul"